

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग

लुम्बिनी प्रदेश कार्यालय
बुटवल, रुपन्देही

स्वतः प्रकाशन

(Proactive Disclosure)

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४

को दफा ५(३) बमोजिम

२०८२ साल माघ, फाल्गुन र चैत्र महिनामा सम्पादित कार्यहरूको विवरण

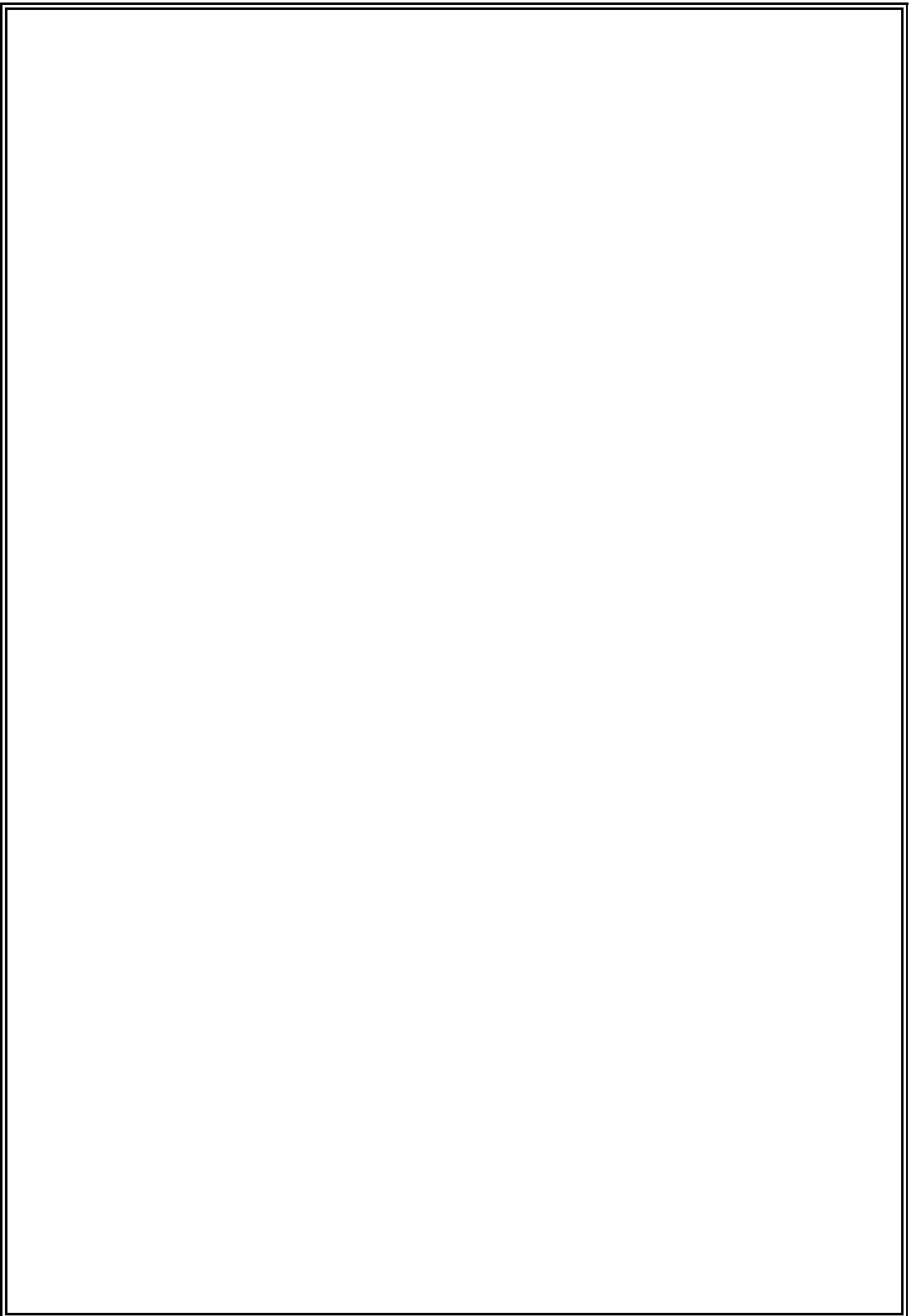
प्रकाशक

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग

लुम्बिनी प्रदेश कार्यालय

बुटवल , रुपन्देही ।

प्रकाशन गरेको मिति: २०८३ बैशाख २ गते

विषयसूची

१.आयोगको स्वरूप र प्रकृति	१
२.आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार.....	१
३. आयोगमा रहने कर्मचारी सङ्ख्या र कार्य विवरण	३
३.१ दरवन्दी र कार्य विवरण.....	३
३.२ कार्यालयमा रहेका शाखाहरु	४
४. कार्यालयबाट प्रदान गरिने सेवा	५
४.१ सेवा प्रदान गर्ने शाखा र गुनासो सुन्ने अधिकारी जिम्मेवारी.....	५
४.२ सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि	९
५. निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी	९
५.१ निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी	९
६. कार्यालयबाट सम्पादित कामको विवरण.....	९
६.१ मानव अधिकार अनुमगन तथा अनुसन्धान	१०
६.२ प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरु (सरकारी निकाय तथा गैरसरकारी संघ संस्थाको कार्यक्रम गोष्ठी तालीम आदीमा सहभागी).....	११
६.३ आयोगबाट संचालन भएका विभिन्न कार्यक्रम बैठक सभा सेमिनार	११
६.४ विशिष्ट व्यक्तिहरुको आयोगमा भ्रमणको विवरण.....	११
७. लुम्बिनी प्रदेश कार्यालय बुटवललाई विनियोजित भएको कार्यक्रम बजेट तथा खर्च विवरणहरु.....	१२
१०. मानवअधिकार संरक्षणको विषयमा आयोगमा आएका पीडितहरुलाई आवश्यक परामर्श.....	१७
११. कार्यालय प्रमुख र सूचना अधिकारीको नाम र पद.....	१७
१२. सम्बन्धित ऐन, नियम, विनियम वा निर्देशिकाको सूची	१७
१३. तोकिए बमोजिमका अन्य विवरण.....	१८
१४. राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग लुम्बिनी प्रदेश कार्यालयको वेभसाइट इमेल तथा सामाजिक संजालको विवरण	१८
अनुसूची.....	१९

१.आयोगको स्वरूप र प्रकृति

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग ऐन, २०५३ बमोजिम २०५७ जेठ १३ मा स्थापना भएको राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगले नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ बाट संवैधानिक हैसियत प्राप्त गरेको थियो । नेपालको वर्तमान संविधानको धारा २४८ र २४९ मा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग सम्बन्धी व्यवस्था गरी आयोगलाई संवैधानिक हैसियत प्रदान गरी थप स्वायत्त,सक्षम सशक्त संवैधानिक निकायको रूपमा स्थापित छ। आयोगमा अध्यक्ष १ र अन्य ४ जना सदस्य गरी कुल पाँच जना पदाधिकारी रहने व्यवस्था छ। संवैधानिक परिषद्को सिफारिसमा राष्ट्रपतिले राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगका अध्यक्ष र सदस्यको नियुक्ति गर्ने र पदाधिकारीहरूको पदावधि नियुक्ति भएको मितिले छ वर्ष हुने संवैधानिक व्यवस्था रहेको छ। आयोगका सम्पूर्ण क्रियाकलापहरू मानव अधिकारको संरक्षण र सम्बद्धनसँग सम्बन्धित केन्द्रीत हुने हुँदा मानव हित र मानव जातीको भलाईका लागि आयोगले कार्य गर्ने गर्दछ । मानव अधिकारको संरक्षण र सम्बद्धनको लागि आयोगले सरकार, राज्यका अन्य अङ्गहरू निकाय तथा नागरिक समाज गैरसरकारी संघ संस्थाहरूसँग सहकार्य गर्दै मानव अधिकारको संरक्षण एवं सम्बद्धन गर्ने गर्दछ ।

२.आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार

नेपालको संविधानको धारा २४९ मा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार उल्लेख बारे गरिएको छ। यस्तै राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग ऐन, २०६८ को दफा ४ मा समेत आयोगका काम, कर्तव्य र अधिकार बारे उल्लेख गरी आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकारलाई थप स्पष्ट गरिएको छ। नेपालको संविधानको धारा २४९ मा उल्लेख भएअनुसार आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम रहेको छ:

(१) मानव अधिकारको सम्मान, संरक्षण र संवद्धन तथा त्यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनलाई सुनिश्चित गर्नु राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको कर्तव्य हुनेछ।

(२) उपधारा (१) मा उल्लिखित कर्तव्य पूरा गर्न लागि राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगले देहाय बमोजिमका काम गर्नेछ :-

(क) कुनै व्यक्ति वा समूहको मानव अधिकार उल्लङ्घन वा त्यसको दुरुत्साहन भएकोमा पीडित आफैं वा निजको तर्फबाट कसैले आयोगसमक्ष प्रस्तुत वा प्रेषित गरेको निवेदन वा उजुरी वा कुनै स्रोतबाट आयोगलाई प्राप्त भएको वा आयोगको जानकारीमा आएको विषयमा छानबिन तथा अनुसन्धान गरी दोषी उपर कारबाही गर्न सिफारिस गर्ने,

(ख) मानव अधिकारको उल्लङ्घन हुनबाट रोक्ने जिम्मेवारी वा कर्तव्य भएको पदाधिकारीले आफ्नो जिम्मेवारी पूरा नगरेमा वा कर्तव्य पालन नगरेमा वा जिम्मेवारी पूरा गर्न वा कर्तव्य पालन गर्न

उदासीनता देखाएमा त्यस्तो पदाधिकारीउपर विभागीय कारवाही गर्न सम्बन्धित अधिकारी समक्ष सिफारिस गर्ने,

(ग) मानव अधिकार उल्लङ्घन गर्ने व्यक्ति वा संस्थाका विरुद्ध मुद्दा चलाउनु पर्ने आवश्यकता भएमा कानून बमोजिम अदालतमा मुद्दा दायर गर्न सिफारिस गर्ने,

(घ) मानव अधिकारको चेतना अभिवृद्धि गर्न नागरिक समाजसँग समन्वय र सहकार्य गर्ने,

(ङ) मानव अधिकारको उल्लङ्घनकर्तालाई विभागीय कारवाही तथा सजाय गर्न कारण र आधार खुलाई सम्बन्धित निकाय समक्ष सिफारिस गर्ने,

(च) मानव अधिकारसँग सम्बन्धित कानूनको आवधिक रूपमा पुनरावलोकन गर्ने तथा त्यसमा गर्नु पर्ने सुधार तथा संशोधनका सम्बन्धमा नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने,

(छ) मानव अधिकारसँग सम्बन्धित अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि वा सम्झौताको नेपाल पक्ष बन्नु पर्ने भएमा त्यसको कारणसहित नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने र नेपाल पक्ष बनिसकेका सन्धि वा सम्झौताको कार्यान्वयन भए वा नभएको अनुगमन गरी कार्यान्वयन नभएको पाइएमा त्यसको कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने,

(ज) मानव अधिकारको उल्लङ्घनका सम्बन्धमा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगले गरेको सिफारिस वा निर्देशन पालन वा कार्यान्वयन नगर्ने पदाधिकारी, व्यक्ति वा निकायको नाम कानूनबमोजिम सार्वजनिक गरी मानव अधिकार उल्लङ्घनकर्ताको रूपमा अभिलेख राख्ने ।

(३) मानव अधिकार आयोगले आफ्नो कार्य सम्पादन गर्दा वा कर्तव्य पालन गर्दा देहाय बमोजिमको अधिकार प्रयोग गर्न सक्नेछः—

(क) कुनै व्यक्तिलाई आयोग समक्ष उपस्थित गराई जानकारी वा बयान लिने वा बकपत्र गराउने, प्रमाण बुझ्ने,

दसी—प्रमाण दाखिला गर्न लगाउने सम्बन्धमा अदालतलाई भए सरहको अधिकार प्रयोग गर्ने,

(ख) मानव अधिकारको गम्भीर उल्लङ्घन हुन लागेको वा भइसकेको सूचना आयोगले कुनै किसिमबाट प्राप्त गरेमा कुनै व्यक्ति वा निजको आवास वा कार्यालयमा विनासूचना प्रवेश गर्ने, खानतलासी लिने तथा त्यसरी खानतलासी लिँदा मानव अधिकारको उल्लङ्घनसँग सम्बन्धित लिखत, प्रमाण वा सबुत कब्जामा लिने,

(ग) कुनै व्यक्तिको मानव अधिकार उल्लङ्घन भइरहेको कुरा जानकारी भई तत्काल कारवाही गर्नुपर्ने आवश्यक देखिएमा विनासूचना सरकारी कार्यालय वा अन्य ठाउँमा प्रवेश गर्ने र उद्धार गर्ने,

(घ) मानव अधिकारको उल्लङ्घनबाट पीडितलाई कानूनबमोजिम क्षतिपूर्ति दिन आदेश दिने ।

(४) राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगले आफ्नो काम, कर्तव्य र अधिकार मध्ये कुनै काम, कर्तव्य र अधिकार सो आयोगको अध्यक्ष, कुनै सदस्य वा नेपाल सरकारको कर्मचारीलाई तोकिएको शर्तको अधीनमा रही प्रयोग तथा पालन गर्ने गरी प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ।

(५) राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार तथा कार्यविधि सङ्घीय कानून बमोजिम हुनेछ ।

३. आयोगमा रहने कर्मचारी सङ्ख्या र कार्य विवरण

आयोगको केन्द्रीय कार्यालयका अतिरिक्त ७ वटा प्रदेश कार्यालय, ३ वटा प्रदेश शाखा कार्यालयमा गरी कुल जम्मा ३०९ जना कर्मचारीको दरबन्दी रहको छ। आयोगका ७ वटा प्रदेश कार्यालयहरूमध्ये बुटवल रूपन्देहीमा अवस्थित लुम्बिनी प्रदेश कार्यालयमा देहाय बमोजिमको कर्मचारी दरबन्दी तथा पदपूर्तिको अवस्था रहेको छ :

३.१ दरबन्दी र कार्य विवरण

क्र.सं.	श्रेणी/तह पद	जम्मा दरबन्दी	पदपूर्ति सङ्ख्या	रिक्त पद	कार्यविवरण	कैफियत
१.	अधिकृत प्रथम	१	१	-	संविधान र प्रचलित ऐन कानून बमोजिम मानव अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धनका लागि निर्दिष्ट गरे बमोजिमका कार्य गर्ने गराउने ।	
२.	अधिकृत द्वितीय	१	१	-	कार्यालय प्रमुखबाट प्राप्त निर्देशन अनुरूप कार्य गर्ने गराउने ।	के.का. काजमा
३.	अधिकृत तृतीय	५	४	१	कार्यालय प्रमुख महाशाखा प्रमुखको आवश्यक निर्देशन र समन्वयमा मानव अधिकार संरक्षण र सम्बर्द्धनका लागि उजुरी उपर कारवाही चलाउने ।	१ जना वेतलवि विदामा रहनुभएकोमा मिति २०८२।१२।१५ गते देखि कार्यालयमा हाजीरी
४.	अधिकृत तृतीय, लेखा अधिकृत	१	१	-	आर्थिक ऐन तथा नियमावली बमोजिम लेखाको काम गर्ने ।	
५.	सहायक प्रथम	३	२	१	कार्यालय प्रमुख तथा सम्बन्धित अधिकृतले लिएर अन्हाएका कार्य गर्ने ।	
६	श्रेणीविहीन, हलुका सवारी चालक	२	१	१	सवारी साधन चलाउने मर्मत सम्भार र सवारी साधनको संरक्षण गर्ने ।	२०८२ चैत्र १६ गते काज फिर्ता
७	श्रेणीविहीन, कार्यालय सहयोगी	२	२	-	कार्यालयको सरसफाई तथा अन्य आवश्यकता अनुसार कार्य गर्ने ।	
८	श्रेणीविहीन, सुरक्षा गार्ड	३	२	१	कार्यालय तथा मानव संसाधनको सुरक्षा र सार्वजनिक सम्पत्तिको सुरक्षा गर्ने ।	

जम्मा	१८	१४	५	
-------	----	----	---	--

आयोगको यस प्रदेश कार्यालयको साङ्गठनिक संरचना: राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको सबैभन्दा माथिल्लो निकाय ५ जना पदाधिकारी रहेको आयोग हो। जसमा १ अध्यक्ष र ४ सदस्यसहित ५ जना पदाधिकारीहरू रहन्छन्। प्रशासनिक प्रमुखको रूपमा एकजना सचिव रहने व्यवस्था रहेको छ ।

३.२ कार्यालयमा रहेका शाखाहरू

क. उजुरी दर्ता

ख. प्रशासन

ग. लेखा

घ. मानव अधिकार संरक्षण

ड. मानव अधिकार प्रबर्द्धन

च. मानव अधिकार श्रोत केन्द्र

क. उजुरी दर्ता शाखा

- पीडितको पीडित कुरा सुन्ने र पीडितको उजुरीको विषयको आधारमा सम्बन्धित फोकल अधिकृत समक्ष पीडितलाई पुऱ्याउने ।
- उजुरीको गाभ्भिर्यताको आधारमा सम्बन्धित फोकल अधिकृतको सिफारिसमा उजुरी दर्ता गर्ने ।
- दैनिक कार्यालयका गतिविधिहरूको प्रगति प्रतिवेदन केन्द्रीय कार्यालय पठाउने ।

ख. प्रशासन शाखा

- दैनिक प्रशासनिक क्रियाकलाप तथा कार्यालय व्यवस्थापन र सरसफाइ
- कार्यालयका कर्मचारीहरूको हाजिरी तथा बिदाको रेकर्ड अद्यावधिक राख्ने ।
- कर्मचारीको व्यक्तिगत विवरण राख्ने ।
- कार्यालयको जिन्सी तथा अन्य सम्पतिको रेखदेख संरक्षण तथा मर्मत सम्भार गर्ने ।
- कार्यालय व्यवस्थापन र सञ्चालनका साथै दैनिक भैपरी आउने अन्य कामहरू ।

ग. लेखा शाखा

- आर्थिक कारोबारको लेखा राख्ने तथा आर्थिक कारोबारको मासिक प्रतिवेदन तयार पार्ने ।
- बित्तिय अनुशासन कायम गर्ने ।

घ. मानव अधिकार संरक्षण

- आयोगमा परेका उजुरी मामिलाको अनुसन्धान तथा छानविन गर्ने ।
- आयोगमा आएका पीडित तथा सेवाग्राहीहरूलाई उजुरीको प्रकृति र गांभीर्यता हेरी आवश्यक परामर्श दिने ।
- मानव अधिकार उल्लंघनको अनुसन्धानका सिलसिलामा आवश्यक पत्राचार, ताकेता पत्राचार गर्ने ।
- कार्यक्षेत्र भित्रका जिल्लाहरूमा विभिन्न मानव अधिकारका विषयमा आवधिक अनुगमन ।

- आयोगमा परेका उजुरीहरूको अनुसन्धान सम्पन्न गरी प्रतिवेदन पेश गरी निर्णयका लागि आयोगमा पेश गर्ने।
- उजुरी, कारवाही सम्बन्धी अन्य कार्यहरू।

ड. मानव अधिकार प्रवर्द्धन

- मानवअधिकार शिक्षा, तालिम/गोष्ठी, प्रशिक्षण,
- मानव अधिकार चेतनामूलक कार्यक्रम
- मानव अधिकार वकालत
- मानव अधिकार सामग्री निर्माण तथा वितरण
- मानव अधिकार संस्थाहरूसँग समन्वय सहकार्य

च. मानव अधिकार श्रोत केन्द्र

- मानव अधिकार सम्बन्धि प्रकाशनहरू वितरण

४. कार्यालयबाट प्रदान गरिने सेवा

- मानव अधिकारको उल्लंघनका सम्बन्धमा उजुरी लिने, अनुसन्धान गर्ने, दोषीलाई कारवाही र पीडितलाई क्षतिपूर्तिका लागि सिफारिस गर्ने,
- मानव अधिकार अवस्थाको अनुगमन गर्ने र अनुगमनबाट देखिएका तथ्यको आधारमा सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू बारे नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने,
- तालिम, गोष्ठी, अन्तरक्रियाका माध्यमबाट मानव अधिकार शिक्षा प्रवर्द्धन गर्ने,
- नेपाल पक्ष भएका मानव अधिकार सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सन्धिहरूको कार्यान्वयनको अवस्थाको अनुगमन गरी प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने,
- मानव अधिकार सम्बन्धी अन्य कार्यहरू गर्ने।

४.१ सेवा प्रदान गर्ने शाखा र गुनासो सुन्ने अधिकारी जिम्मेवारी

क्र.सं.	विषयगत जिम्मेवारी	जिम्मेवार अधिकृत	गुनासो सुन्ने अधिकारी	कैफियत
१	दैनिक प्रशासन तथा उजुरी ग्रहण गर्ने अधिकारी	मा. अ. अधिकृत अजित कुमार ठाकुर	कार्यालय प्रमुख	
२	आर्थिक प्रशासन शाखा	लेखा अधिकृत श्री सागर पोखरेल	कार्यालय प्रमुख	
३	भण्डार शाखा	सूचना प्रविधि सहायक श्री अर्जुन खनाल	कार्यालय प्रमुख	

सार्वजनिक सेवा वडापत्र

सि.नं.	सेवाको विवरण	आवश्यक कागजात	लाग्ने समय	दस्तुर	सेवा प्रदान गर्ने शाखा/महाशाखा / अधिकारी	गुनासो सुन्ने अधिकारी
१	उजुरी दर्ता	विवरण खुलेको	तत्कालै	नलाग्ने	उजुरी शाखा/मानव अधिकार	कार्यालय

		निवेदनका साथ कुनै प्रमाण भए त्यसको प्रमाण र सूचना			अधिकृत	प्रमुख
२	प्रारम्भिक कारवाही	प्राप्त प्रमाण र सूचनाको आधारमा	आकस्मिक भए तुरुन्तै / सामान्य अवस्थामा ७ दिनभित्र	नलाग्ने	मानव अधिकार अधिकृत	कार्यालय प्रमुख
३	घटनाको अनुसन्धान	उजुरीको आधारमा / आयोगले स्वविवेकमा उजुरी लिएर (SUO-MOTO) गर्न सक्ने	सत्य तथ्य पत्ता नलागेसम्म	नलाग्ने	अनुसन्धान शाखा/मानव अधिकार अधिकृत	कार्यालय प्रमुख
४	मानव अधिकारको अनुगमन	नियमित / घटना विशेषमा	नियमित भइरहेको	नलाग्ने	अनुसन्धान/अनुगमन शाखा/मानव अधिकार अधिकृत	कार्यालय प्रमुख
५	उजुरी सम्बन्धी सूचना पाउने	उजुरी दर्ता नं. लिएर आफै उपस्थित हुने / फोनबाट पनि जानकारी लिन सकिने	नियम अनुसार लाग्ने समय	नलाग्ने	सम्बन्धित मानव अधिकार अधिकृत	कार्यालय प्रमुख
६	मानव अधिकार उल्लङ्घन सम्बन्धी सिफारिस	प्रमाण सहितको फाइल	प्रक्रिया पुगेपछि	नलाग्ने	आयोग	आयोग
७	मानव अधिकार प्रवर्द्धन	स्थान, सहभागी र विषयवस्तुको आधारमा	नलाग्ने	-	मानव अधिकार अधिकृत	कार्यालय प्रमुख
८	विभिन्न संघ— संस्थासँग सहकार्य	सहकार्य प्रस्ताव वा आयोगको पहलमा	बढीमा १ महिना	छलफलबाट तय हुने	सहकार्य समन्वय समिति	कार्यालय प्रमुख
९	आयोगको प्रकाशन लिने	निवेदन	तत्कालै	मूल्य तोकिएको बाहेक नलाग्ने	मानव अधिकार स्रोत केन्द्र	कार्यालय प्रमुख
१०	स्रोत व्यक्ति उपलब्ध गराउने	निवेदनपत्र वा संस्थाको आधिकारिक चिठी	कामको प्रकृति अनुसार	-	स्रोत उपलब्धता अनुसार	कार्यालय प्रमुख
११	मानव अधिकार तालिम	तालिमको प्रकृति अनुसार	-	नलाग्ने	कार्यालय प्रमुख वा तोकिएको अधिकृत	कार्यालय प्रमुख
१२	आर्थिक कारोबार	बिल, भरपाई र निवेदन	बिल पेश गरेको मितिले १ हप्ता	नलाग्ने	लेखा प्रमुख	कार्यालय प्रमुख
१३	प्रशासनिक काम	कामको प्रकृति अनुसार आवश्यक कागजात तथा निवेदन	कामको प्रकृति अनुसार	नलाग्ने	प्रशासनिक जिम्मेवारी भएको कर्मचारी	कार्यालय प्रमुख
१४	सूचनाको हक सम्बन्धी जानकारी	निवेदन	दिन मिल्नेसम्मको सूचना मात्र	नियम अनुसार	सूचना अधिकारी	कार्यालय प्रमुख

मानव अधिकार संरक्षण तथा प्रवर्द्धन शाखा

क्र.स	विषय(THEME)	अधिकृत कर्मचारी	वैकल्पिक कर्मचारी
१	नागरिक तथा राजनीतिक अधिकार सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धी (ICCPR)- (न्याय प्रशासन बाहेक)	श्री अजित कुमार ठाकुर(मा.अ.अ)	श्री आशिष श्रेष्ठ (मा.अ.अ) श्री दीपक ठाकुर (मा.अ.अ)
२	नागरिक तथा राजनीतिक अधिकार सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धी (ICCPR)- (न्याय प्रशासन)	श्री आशिष श्रेष्ठ (मा.अ.अ)	श्री अजित कुमार ठाकुर(मा.अ.अ) श्री सुप्रिना चौधरी (मा.अ.अ)
३	जबर्जस्ती बेपत्ता पारिएको सबै व्यक्तिहरुको संरक्षण सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि (ICPPED)	श्री सुप्रिना चौधरी (मा.अ.अ)	श्री आशिष श्रेष्ठ (मा.अ.अ) श्री अर्जुन खनाल(सू.प्रा.स.)
४	आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक अधिकार सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धी (ICESCR)	श्री आशिष श्रेष्ठ (मा.अ.अ)	श्री अजित कुमार ठाकुर(मा.अ.अ) श्री राज नरायन कोहार (ना.सु)
५	यातना तथा क्रूर, अमानवीय वा अपमानजनक व्यवहार विरुद्धको महासन्धी (CAT)	श्री अजित कुमार ठाकुर(मा.अ.अ)	श्री दीपक ठाकुर (मा.अ.अ) श्री राज नरायन कोहार (ना.सु)
६	सबै प्रकारका जातीय भेदभाव उन्मुलन सम्बन्धी महासन्धी (ICERD)	श्री दीपक ठाकुर (मा.अ.अ)	श्री राज नरायन कोहार (ना.सु) श्री अर्जुन खनाल(सू.प्रा.स.)
७	महिलामाथि हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मुलन सम्बन्धी महासन्धी (CEDAW)	श्री सुप्रिना चौधरी (मा.अ.अ)	श्री अजित कुमार ठाकुर(मा.अ.अ) श्री अर्जुन खनाल(सू.प्रा.स.)
८	अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको अधिकार सम्बन्धी महासन्धी (CRPD)	श्री दीपक ठाकुर (मा.अ.अ)	श्री अजित कुमार ठाकुर(मा.अ.अ) श्री अर्जुन खनाल(सू.प्रा.स.)
९	बाल अधिकार सम्बन्धी महासन्धी (CRC)	श्री सुप्रिना चौधरी (मा.अ.अ)	श्री राज नरायन कोहार (ना.सु) श्री अर्जुन खनाल(सू.प्रा.स.)
१०	सबै आप्रवासी कामदार र उनीहरुका परिवारका सदस्यहरुको अधिकार संरक्षण सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धी (ICMAW)	श्री अजित कुमार ठाकुर(मा.अ.अ)	श्री सुप्रिना चौधरी (मा.अ.अ) श्री राज नरायन कोहार (ना.सु)
११	अन्तर्राष्ट्रिय श्रम संगठन सम्बन्धी महासन्धी (ILO Convention)	श्री दीपक ठाकुर (मा.अ.अ)	श्री राज नरायन कोहार (ना.सु) श्री अर्जुन खनाल(सू.प्रा.स.)
१२	जेष्ठ नागरिकहरुको अधिकार (Senior Citizens Rights)	श्री सुप्रिना चौधरी (मा.अ.अ)	श्री दीपक ठाकुर (मा.अ.अ) श्री राज नरायन कोहार (ना.सु)

१३	शरणार्थी अधिकार (Refungce Rights)	श्री अजित कुमार ठाकुर(मा.अ.अ)	श्री राज नरायन कोहार (ना.सु) श्री अर्जुन खनाल(सू.प्रा.स.)
१४	मानव वेचविखन (Human Trafficking)	श्री अजित कुमार ठाकुर(मा.अ.अ)	श्री सुप्रिना चौधरी (मा.अ.अ) श्री अर्जुन खनाल(सू.प्रा.स.)
१५	वातावरणको अधिकार (Enviroment Rights)	श्री सुप्रिना चौधरी (मा.अ.अ)	श्री अजित कुमार ठाकुर(मा.अ.अ) श्री राज नरायन कोहार (ना.सु)
१६	शिक्षाको अधिकार (Education Rights)	श्री दीपक ठाकुर (मा.अ.अ)	श्री आशिष श्रेष्ठ (मा.अ.अ) श्री अर्जुन खनाल(सू.प्रा.स.)
१७	उपभोक्ताको अधिकार (Consumer Rights)	श्री आशिष श्रेष्ठ (मा.अ.अ)	श्री सुप्रिना चौधरी (मा.अ.अ) श्री राज नरायन कोहार (ना.सु)
१८	स्वास्थ्यको अधिकार (Health Rights)	श्री सुप्रिना चौधरी (मा.अ.अ)	श्री आशिष श्रेष्ठ (मा.अ.अ) श्री अर्जुन खनाल(सू.प्रा.स.)
१९	व्यवसाय र मानव अधिकार (Business and Human Rights)	श्री आशिष श्रेष्ठ (मा.अ.अ)	श्री सुप्रिना चौधरी (मा.अ.अ) श्री राज नरायन कोहार (ना.सु)
२०	LGBTIQA+ Rights	श्री दीपक ठाकुर (मा.अ.अ)	श्री राज नरायन कोहार (ना.सु) श्री अर्जुन खनाल(सू.प्रा.स.)
२१	आदिवासी जनजातिहरुको अधिकार (Indigeaneous People Rights)	श्री अजित कुमार ठाकुर(मा.अ.अ)	श्री आशिष श्रेष्ठ (मा.अ.अ) श्री राज नरायन कोहार (ना.सु)
२२	विकास सम्बन्धी अधिकार (Development Rights)	श्री दीपक ठाकुर (मा.अ.अ)	श्री अजित कुमार ठाकुर(मा.अ.अ) श्री अर्जुन खनाल(सू.प्रा.स.)
२३	संक्रमणकालिन न्याय (Transitional Justice)	श्री अजित कुमार ठाकुर(मा.अ.अ)	श्री दीपक ठाकुर (मा.अ.अ) श्री राज नरायन कोहार (ना.सु)
२४	मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्य योजना (NHRAP)	श्री आशिष श्रेष्ठ (मा.अ.अ)	श्री सुप्रिना चौधरी (मा.अ.अ) श्री अर्जुन खनाल(सू.प्रा.स.)
२५	मानव अधिकार रक्षक सम्बन्धी अधिकार (Defenders Rights)	श्री आशिष श्रेष्ठ (मा.अ.अ)	श्री सुप्रिना चौधरी (मा.अ.अ) श्री अर्जुन खनाल(सू.प्रा.स.)

४.२ सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि

- १० पेजसम्मको सूचना निशुल्क प्राप्त हुने तर सुचनाको हक सम्बन्धि ऐन २०६४ को दफा ८ तथा सुचनाको हक सम्बन्धि नियमावली २०६५ को नियम ४ को (क) बमोजिम सामान्य आकार (८.३ इन्चको लम्बाई भएको) लागि रु ५।- नियम ४ ख (नियम ४ क भन्दा ठुलो) बमोजिमको आकारलाई रु १०। नियम ४ ग बमोजिमको (नियम ४ डिस्केट सिडी प्रति एकको) सूचनालाई रु ५०। र नियम ४ को घ बमोजिमको सुचनालाई (अवलोकन भ्रमण प्रति व्यक्ति प्रति घण्टा) रु ५०।
- तोकिएको अवस्थामा बाहेक आयोगका अन्य सेवामा सामान्यतया: छुट्टै दस्तुर नलाग्ने।
- आयोगका प्रकाशनहरू निःशुल्क प्राप्त हुने।
- सूचना बाहेक अन्य प्रकृतिका सेवा प्राप्त गर्ने अवधि कामको प्रकृतिअनुसार फरक फरक हुने।
- पीडित पक्षको स्वीकृति/सहमति विना पीडितसँग सम्बन्धित कागजात, सूचना उपलब्ध गराउन नसकिने।

५. निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी

- आयोगमा परेका उजुरीका सम्बन्धमा अनुसन्धान सम्पन्न भए पश्चात् आयोगबाट निर्णय हुने।
- नेपाल सरकारलाई गरिने सिफारिसहरूमा आयोगले निर्णय गर्ने।
- सामान्यतः नीतिगत विषयमा आयोगबाट र प्रशासनिक तथा आर्थिक विषयहरूमा कार्यालय प्रमुखबाट निर्णय हुने।
- अन्यमा कामको प्रकृति अनुसार निर्णय प्रक्रिया फरक फरक हुने,
- निर्णय गर्ने अधिकारी पनि कार्य प्रकृति अनुसार फरक फरक हुन सक्ने।

५.१ निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी

- नीतिगत तहमा आयोगका अध्यक्ष : श्री तप बहादुर मगर।
- प्रशासनिक तहमा आयोगका प्रदेश कार्यालय प्रमुख/सहसचिव : श्री सन्तोष आचार्य।

६. कार्यालयबाट सम्पादित कामको विवरण

प्रतिवेदन अवधिभर (२०८२ माघ १ गते देखि २०८२ चैत्र मसान्तसम्म) मानव अधिकार संरक्षण तथा संवर्द्धन सम्बन्धी विवरणः

६.१ मानव अधिकार अनुमगन तथा अनुसन्धान

क स	जिल्ला	अनुगमनको विषय	अनुमगन मिति	सहभागी कर्मचारी
१	रूपन्देही कपिलवस्तु नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम) पाल्पा र अर्घाखाँची	प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन २०८२ उम्मेदवार मनोनयन दर्ता अनुगमन	मिति २०८२।१०।०६ गत	सह-सचिव सन्तोष आचार्य मा.अ.अ. अजित कुमार ठाकुर मा.अ.अ. आशिष श्रेष्ठ सूचना प्रविधि सहायक अर्जुन खनाल सवारी चालक राजेश सरदार सवारी चालक घनश्याम थारु
२	रूपन्देही कपिलवस्तु र गुल्मी	प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन २०८२ निर्वाचन पूर्वको अवस्था अनुगमन ।	२०८२/११/१३ देखि २०८२/११/१८	सह-सचिव सन्तोष आचार्य मा.अ.अ. अजित कुमार ठाकुर सवारी चालक घनश्याम थारु
३	पाल्पा नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन २०८२ निर्वाचन पूर्वको अवस्था अनुगमन ।	२०८२/११/१३ देखि २०८२/११/१८	मा.अ.अ. आशिष श्रेष्ठ सूचना प्रविधि सहायक अर्जुन खनाल सवारी चालक राजेश सरदार
४	रूपन्देही, कपिलवस्तु	प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन २०८२ निर्वाचन अवस्था अनुगमन ।	२०८२/११/१९ देखि २०८२/११/२३	सह-सचिव सन्तोष आचार्य मा.अ.अ. अजित कुमार ठाकुर ले.अ. सागर पोखरेल सवारी चालक घनश्याम थारु
५	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व) र नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन २०८२ निर्वाचन अवस्था अनुगमन ।	२०८२/११/१९ देखि २०८२/११/२३	मा.अ.अ. दीपक ठाकुर नायब सुब्बा राज नरायन कोहार सवारी चालक राजेश सरदार
६	पाल्पा, गुल्मी र अर्घाखाँची	प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन २०८२ निर्वाचन अवस्था अनुगमन ।	२०८२/११/१९ देखि २०८२/११/२३	मा.अ.अ. आशिष श्रेष्ठ सूचना प्रविधि सहायक अर्जुन खनाल
७	पाल्पा, गुल्मी र अर्घाखाँची	प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन २०८२ निर्वाचन पश्चातको अवस्था अनुगमन तथा स्वच्छ खानेपानीको हकबाट बञ्चित गरिएको भनिएको घटनाको सम्बन्धमा अनुगमन । ।	२०८२/११/२६ देखि २०८२/११/२८	सह-सचिव श्री सन्तोष आचार्य मा.अ.अ. आशिष श्रेष्ठ कार्यालय सहयोगी टिकाराम पन्थी सवारी चालक घनश्याम थारु
८	पाल्पा	सिजी सिमेन्ट उद्योगले वातावरण प्रदुषण गरि स्थानीयको जनजीवन प्रभावित भएको भनिएको उजुरीको सम्बन्धमा अनुगमन ।		सह-सचिव श्री सन्तोष आचार्य मा.अ.अ. आशिष श्रेष्ठ लेखा अधिकृत सागर पोखरेल सवारी चालक घनश्याम थारु

६.२ प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरु(सरकारी निकाय तथा गैरसरकारी संघ संस्थाको कार्यक्रम गोष्ठी तालीम आदीमा सहभागी)

क्र.स.	कार्यक्रमको नाम	संस्थाको नाम	आयोगको तर्फबाट सहभागीता	मिति
१	निर्वाचनमा मानव अधिकार।	फ्रिडम स्टुडियो	सहसचिव श्री सन्तोष आचार्य मा.अ.अ. श्री अजित कुमार ठाकुर	
२	निर्वाचन आचारसंहिता २०८२ संवाद कार्यक्रम	संवाद समूह रूपन्देही	मा,अ,अ आशिष श्रेष्ठ सवारी चालक राजेश सरदार	२०८२।११।१०
३	स्थानीय तहमा मानव अधिकारका सवाहरु सम्बन्धमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम	कञ्चन गाउँपालिका	सहसचिव श्री सन्तोष आचार्य मा.अ.अ. श्री आशिष श्रेष्ठ कार्यालय सहयोगी टिकाराम पन्थी सवारी चालक घनश्याम थारु	२०८२।१२।१८
४	महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक सेवा केन्द्रको भवन उद्घाटन कार्यक्रम	इलाका प्रहरी कार्यालय बुटवल	सहसचिव श्री सन्तोष आचार्य मा.अ.अ. श्री आशिष श्रेष्ठ कार्यालय सहयोगी टिकाराम पन्थी सवारी चालक घनश्याम थारु	२०८२।१२।१८
५	Free media Network अन्तर्क्रिया कार्यक्रम	नेपाल पत्रकार महासंघ रूपन्देही	सहसचिव श्री सन्तोष आचार्य	२०८२।१२।१९

६.३ आयोगबाट संचालन भएका विभिन्न कार्यक्रम बैठक सभा सेमिनार

क्र.स.	बैठक/कार्यक्रम	सहभागीको नाम तथा कार्यालय	कार्यक्रमको अवधि	खर्चको श्रोत	उपलब्धी	कै
१	मानव अधिकार मैत्री निर्वाचन" विषयक अन्तरक्रिया तथा छलफल कार्यक्रम	पत्रकार/संचार कर्मी, मानव अधिकारकर्मी तथा निर्वाचन पर्यवेक्षण गर्ने संस्थाहरु	मिति २०८२ माघ २८ गते (बुधवार) कार्यालय बैठक कक्षमा	आयोग	निर्वाचनमा मानव अधिकारमैत्री निर्वाचन कसरी गर्न सकिन्छ ? भन्ने सवालमा केन्द्रित भई छलफल भएको राजनीतिक दलले निर्माण गर्ने घोषणा पत्रमा मानव अधिकारको सवाल समावेश र सामाजिक परीक्षणका विषयमा वक्ताहरुले बनाइ राखेका ।	
२	मानव अधिकारमैत्री निर्वाचन विषयक छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम	राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरु	मिति २०८२ माघ २९	आयोग	राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरुले निर्वाचनलाई स्वच्छ, निष्पक्ष, पारदर्शी, मर्यादित र सौहार्दपूर्ण प्रतिस्पर्धाको वातावरणमा सम्पन्न गर्न सबै पक्ष जिम्मेवार र प्रतिबद्ध हुनुपर्नेमा जोड दिएका	

६.४ विशिष्ट व्यक्तिहरुको आयोगमा भ्रमणको विवरण

क्र.स.	भ्रमण गरेको मिति	भ्रमण गर्ने व्यक्तिको नाम	आवद्धता	कैफियत
	नभएको ।			

१०. मानवअधिकार संरक्षणको विषयमा आयोगमा आएका पीडितहरूलाई आवश्यक परामर्श

मानव अधिकार संरक्षणको विषयमा आयोगमा आएका पीडितहरूलाई आवश्यक परामर्श प्रदान गरेको संख्या : २०८२ माघ देखि २०८२ चैत्र मसान्त सम्ममा जम्मा ४ जना । उजुरी दर्ता ५ वटा (सामान्य)रहेको मुल अभिलेखमा दर्ता भइ अनुसन्धान भैरहेको उजुरी ३ वटा ।

११. कार्यालय प्रमुख र सूचना अधिकारीको नाम र पद

श्री सन्तोष आचार्य : कार्यालय प्रमुख, सहसचिव

मोबाइल नं (कार्यालय) ९८५७०४४५५१

इमेल: santosh.acharya@nhrcnepal.org

श्री आशिष श्रेष्ठ : सूचना अधिकारी, मानव अधिकार अधिकृत

मोबाइल नं (कार्यालय) ९८५७०७९१७५

इमेल: ashish.shrestha@nhrcnepal.org

१२. सम्बन्धित ऐन, नियम, विनियम वा निर्देशिकाको सूची

- नेपालको संविधानको भाग २५
- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग ऐन, २०६८
- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग (उजुरी कारवाही तथा क्षतिपूर्ति निर्धारण) नियमावली, २०६९
- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगका कर्मचारीहरूको सेवा, सर्त र सुविधा सम्बन्धी नियमावली, २०७२(छैटौँ संशोधन सहित)
- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी नियमावली, २०७१
- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको सूचना तथा सञ्चार नीति, २०७१
- लैङ्गिक समानता तथा समाजिक समावेशीकरण नीति, २०७७
- छैटौँ रणनीतिक योजना २०२१-२०२६
- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग र मानव अधिकार सम्बन्धी संवैधानिक आयोगहरूबिच समन्वय र सहकार्यको रणनीतिक ढाँचा, २०७९
- अभिव्यक्ति स्वतन्त्रता संरक्षणका लागि सुरक्षा संयन्त्र गठन तथा कार्यविधि सम्बन्धी निर्देशिका, २०७५ (पहिलो संशोधन)
- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको सचिव सिफारिस सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९ (पहिलो संशोधन)
- उपभोक्ताको मानव अधिकार अनुगमन निर्देशिका, २०७९
- मानव अधिकार उल्लंघन सम्बन्धी राष्ट्रिय जाँचबुझ (National Inquiry) निर्देशिका, २०७३
- मानव अधिकार रक्षकहरू सम्बन्धी मार्ग-निर्देशिका, २०६९
- शवोत्खनन् मार्ग-निर्देशिका, २०६९

- कारागार तथा हिरासत अनुगमन मार्ग-निर्देशिका, २०६७
- मानव अधिकार अभिलेख केन्द्र संचालन कार्यविधि, २०८०
- अन्य विभिन्न नीति र निर्देशिकाहरू

१३. तोकिए बमोजिमका अन्य विवरण

यस अवधिमा सूचना माग गरी निवेदन नपरेको।

१४. राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग लुम्बिनी प्रदेश कार्यालयको वेभसाइट इमेल तथा सामाजिक संजालको विवरण

वेभसाइट: <https://www.lumbini.nhrcnepal.org>

केन्द्रीय कार्यालय: <https://www.nhrcnepal.org>

ईमेल: nhrcbtl@nhrcnepal.org

केन्द्रीय कार्यालय: nhrc@nhrcnepal.org

फेसबुक: www.facebook.com/nhrcbutwal

www.facebook.com/nhrclumbini

.....

आशिष श्रेष्ठ

सूचना अधिकारी/मानव अधिकार अधिकृत

अनुसूची

प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन पूर्वको अवस्थाका सम्बन्धमा अनुगमन

निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय नवलपरासी (बसुप)का प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन क्षेत्र नं १ का निर्वाचन अधिकृत श्री इन्दु देवि न्यौपाने सँग आयोगको बा कर्मचारी निर्वाचनको तयारीबारे छलफल ।

मतदातासँग साक्षात्कार गर्दै कार्यालय प्रमुख श्री सन्तोष आचार्य

पाल्पाको प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन क्षेत्र नं १ का निर्वाचन अधिकृत श्री दशरथ पंगेनीका साथ निर्वाचन पूर्वको अवस्थाका विषयमा जानकारी लिँदै आयोगको कर्मचारी (तल)

निर्वाचन पूर्वको अवस्थाको विषयमा मतदाताहरूसँग सामुहिक छलफल तथा जानकारी लिनुहुँदै कार्यालय प्रमुख श्री सन्तोष आचार्य र मानव अधिकार अधिकृत श्री अजित कुमार ठाकुर

पाल्पाको रैनादेवी छहरा स्थित गिट्टी कुट्ने मजदुरहरूसँग निर्वाचनको विषयमा जानकारी लिँदै आयोगको कर्मचारी ।

पाल्पाको प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन क्षेत्र नं २ स्वतन्त्र उम्मेदवार मोहन सिं थापासँग निर्वाचन पूर्वको अवस्थाका विषयमा जानकारी लिँदै आयोगको कर्मचारी ।

नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम) मा मतदातासँग कुरा गर्दै आयोगको कर्मचारीहरु ।

अर्घाखाँची जिल्ला छत्रदेव गाउँपालिका स्थित चन्द्र माविमा निर्वाचनमा खटिएको कर्मचारी दायौं । बायाँ गुल्मी जिल्लाको रिडि मावि मा निर्वाचनका लागि खटिएका कर्मचारीका साथ निर्वाचन पूर्वको अवस्थाका विषयमा जानकारी लिँदै आयोगको कर्मचारीहरु ।

माथि दाँया पाल्पा प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन २०८२ प्रयोजन क्षेत्र नं १ रामपुर पाल्पामा खटिनुभएका प्रहरी नायब उपरीक्षक श्री तर्क राज पाण्डे र माथि बाँया जिल्ला प्रहरी कार्यालय पाल्पाका प्रहरी निरीक्षक श्री भवानी प्रसाद धमलासँग समग्र निर्वाचनमा सुरक्षा अवस्थाका सम्बन्धमा जानकारी लिँदै आयोगको कर्मचारीहरु ।

दिव्यज्योती मावि पाल्पा क्षेत्र नं १ मा खटिका कर्मचारी र आयोगको कर्मचारीहरु ।

बालमन्दिर सन्धिखर्क अर्घाखाँचीमा खटिएका कर्मचारी र आयोगको कर्मचारीहरु ।

राजारुखा मावि गुल्मीमा खटिएका कर्मचारी र आयोगको कर्मचारीहरु ।

महेन्द्र मावि रेसुङ्गा नपा मा खटिएको कर्मचारी र आयोगको कर्मचारीहरु ।

जनता मावि सरावल ६ कुसौलीमा खटिएका कर्मचारीहरूसँग आयोगको कर्मचारीहरु

रैनादेवि गापा पाल्पाका मतदातासँग आयोगको कर्मचारी ।

मतदानको दिन अनुगमनका क्रममा कैद गरिएका तस्विरहरु

गुल्मीको प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन २०८२ का ४ नं वडा कार्यालय गुल्मी दरवार गाउँपालिका

मतदान स्थल भगवती आधारभुत विद्यालय गुल्मी र आयोगको कर्मचारीहरु

गुल्मीको प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन २०८२ का दिन ज्ञवा बलेटक्सार मावि मतदान केन्द्र

राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय विनयी त्रिवेणी गाउँपालिका नवलपरासी(बर्दघाट सस्ता पश्चिम)

निर्वाचन पश्चातको अनुगमनका क्रममा कैद गरिएका तस्विरहरु

प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन क्षेत्र नं १ अन्तर्गत मतगणना जारी रहेको समयमा निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय रामपुर पाल्पा बाहिरको अवस्था

प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन क्षेत्र नं २ अन्तर्गत मतगणना स्थल बाल मन्दिर परिसर पाल्पा र आयोगको कर्मचारी

नवलपरासी(बर्दघाट सुस्ता पश्चिम) निर्वाचन क्षेत्र नं १ बर्दघाट स्थित मतगणना स्थल

प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन क्षेत्र नं १ अन्तर्गत मतगणना जारी रहेको समयमा मुख्य निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय सन्धिखर्क अर्घाखाँची

मिति २०८२ माघ २८ गते (बुधबार) राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग लुम्बिनी प्रदेश कार्यालय, बुटवल रुपन्देहीको सभाकक्षमा “मानव अधिकार मैत्री निर्वाचन” विषयक अन्तरक्रिया तथा छलफल कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ। निर्वाचनमा मानव अधिकारमैत्री निर्वाचन कसरी गर्न सकिन्छ ? भन्ने सवालमा केन्द्रित भई छलफल भएको थियो । साथै राजनीतिक दलले निर्माण गर्ने घोषणा पत्रमा मानव अधिकारको सवाल समावेश र सामाजिक परीक्षणका विषयमा वक्ताहरूले बनाइ राखेका थिए। पत्रकार/संचारकर्मी, मानव अधिकारकर्मी तथा निर्वाचन पर्यवेक्षण गर्ने संस्थाहरूले शान्ति सुव्यवस्था कायम गर्दै निर्वाचनमा मताधिकारको प्रयोग स्वतन्त्र, निष्पक्ष र भय रहित वातावरणमा हुनुपर्नेमा जोड दिएका थिए ।

मिति २०८२ माघ २९ गते प्रमुख राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरूसँग "मानव अधिकारमैत्री निर्वाचन विषयक छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम" सम्पन्न भएको छ । कार्यक्रममा प्रमुख राजनीतिक दलका प्रदेश स्तरीय नेताहरुको सहभागीता रहेको थियो । राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरुले निर्वाचनलाई स्वच्छ, निष्पक्ष, पारदर्शी, मर्यादित र सौहार्दपूर्ण प्रतिस्पर्धाको वातावरणमा सम्पन्न गर्न सबै पक्ष जिम्मेवार र प्रतिबद्ध हुनुपर्नेमा जोड दिएका थिए ।

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग

National Human Rights Commission of Nepal

लुम्बिनी प्रदेश कार्यालय Lumbini Province Office
बुटवल, रुपन्देही Butwal, Rupandehi

प्रेस नोट

२९ माघ, २०८२

मानव अधिकारमैत्री निर्वाचन विषयक छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न

मिति २०८२ फागुन २९ गते सम्पन्न हुन गइरहेको प्रतिनिधितभा सदस्य निर्वाचनको सन्दर्भमा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग, लुम्बिनी प्रदेश कार्यालय, बुटवलद्वारा मानव अधिकारमैत्री, स्वच्छ तथा निष्पक्ष निर्वाचन सुनिश्चित गर्ने उद्देश्यले मिति २०८२ माघ २८ गते पत्रकार/सञ्चारकर्मी तथा मानव अधिकारकर्मीहरूसँग र मिति २०८२ माघ २९ गते प्रमुख राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरूसँग छुट्टाछुट्टै छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ।

कार्यक्रममा सहभागी राजनीतिक दलका प्रतिनिधि, नागरिक समाज, सञ्चार क्षेत्रका प्रतिनिधि तथा मानव अधिकारकर्मीहरूले निर्वाचनलाई स्वच्छ, निष्पक्ष, पारदर्शी, मर्यादित र सौहार्दपूर्ण प्रतिस्पर्धाको वातावरणमा सम्पन्न गर्न सबै पक्ष जिम्मेवार र प्रतिबद्ध हुनुपर्नेमा जोड दिएका थिए। साथै, राजनीतिक दलहरूले आफ्नो घोषणापत्रमा मानव अधिकारका आधारभूत सवालहरू समावेश गर्ने तथा सोको कार्यान्वयनप्रति उत्तरदायी बन्नुपर्ने एवम् कार्यान्वयनको सामाजिक परीक्षणको अभ्यासको समेत थालनी गर्नुपर्ने धारणा व्यक्त गरिएको थियो। सहभागीहरूले मतदाताले मताधिकारको प्रयोग स्वतन्त्र, निष्पक्ष र भयरहीत वातावरणमा सुनिश्चित गर्नु राज्यको दायित्व भएको उल्लेख गर्दै शान्ति सुरक्षा कायम राख्न तथा निर्वाचन प्रक्रियामा हुन सक्ने सम्भावित मानव अधिकार उल्लङ्घनका घटनाहरू रोक्न सबै पक्ष सचेत र संवेदनशील रहनुपर्ने आवश्यकता औल्याएका थिए।

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग, लुम्बिनी प्रदेश कार्यालयले उम्मेदवार मनोनयन पत्र दर्ता भएकै समय देखि मतदानको दिन र मतगणना पश्चातका समयमा समेत नागरिकको राजनीतिक अधिकारको संरक्षण तथा मानव अधिकारको सम्मान र परिपालनाको अवस्थाबारे निरन्तर अनुगमन गरिरहने छ।

निर्वाचनलाई स्वच्छ, निष्पक्ष, पारदर्शी र विश्वसनीय बनाउन आयोग सबै राजनीतिक दल, सुरक्षा निकाय, सञ्चार क्षेत्र, नागरिक समाज तथा सरोकारवाला पक्षहरूलाई मानव अधिकारप्रतिको प्रतिबद्धताका साथ सहकार्य गर्दै मानव अधिकार मैत्री निर्वाचन गर्न हार्दिक आग्रह गर्दछ।

(आशिष श्रेष्ठ)

सूचना अधिकारी/मानव अधिकार अधिकृत
मानव अधिकार अधिकृत

मालिका गाउँपालिका वडा नं ८ गुल्मी स्थित तीन घर परिवारलाई स्वच्छ खानेपानी पाउने हकबाट वञ्चित गरिएको भनिएको उजुरीका सम्बन्धमा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग लुम्बिनी प्रदेश कार्यालयका कार्यालय प्रमुख /सहसचिव श्री सन्तोष आचार्य समेतको टोलीले स्थलगत अनुगमन गरेको छ । आयोगको समन्वय र मालिका गाउँपालिका तथा सोही गाउँपालिकाको ८ नं वडा कार्यालयको सक्रियतामा उजुरीकर्ताको गुनासो सम्बोधन भइ नियमित रूपमा खानेपानी आपूर्ति भैरहेको स्थलगत अनुगमनबाट पाइएको छ । उजुरकर्ताको गुनासो समयमै सम्बोधन गरि मानव अधिकारको संरक्षणमा पुर्याउनु भएको योगदान प्रति आयोग मालिका गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरू प्रति आभार व्यक्त गर्दै धन्यवाद ज्ञापन गर्दछ ।

पाल्पा रैनादेवी छहरा—२ सर्देवा स्थित सिजी सिमेन्ट उद्योगबाट निस्कने धुलो, धुवाँ र ध्वनि लगायतका प्रदूषणका कारण स्थानीयको जनजीवन कष्टकर बन्न पुगेको भनि आयोगमा प्राप्त उजुरीका सम्बन्धमा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग लुम्बिनी प्रदेश कार्यालयका कार्यालय प्रमुख श्री सन्तोष आचार्य समेतको टोलीले स्थलगत अनुगमन गरेको छ। अनुगमनपश्चात स्थानीय र उद्योग बिचको आपसी सहमतिमा मिति २०८२ फाल्गुन १९ गते देखि बन्द रहेको उद्योगको तालाबन्दी खुलेको छ। आयोगले स्वच्छ वातावरणको अधिकार सुनिश्चित गर्न प्रदूषण नियन्त्रणका सबै आवश्यक मापदण्ड कार्यान्वयन गर्न उद्योगलाई आग्रह गरेको छ ।

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग लुम्बिनी प्रदेश कार्यालय बुटवलको समन्वयमा कञ्चन गाउँपालिकाको आयोजनामा स्थानीय तहमा मानव अधिकारका सवाल सम्बन्धी अनर्क्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ । कार्यक्रममा कार्यालय प्रमुख श्री सन्तोष आचार्य तथा मानव अधिकार अधिकृत श्री आशिष श्रेष्ठले सहजीकरण गर्नुभएको थियो ।

